

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

BEREŞİT • בראשית

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS ל"צא

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift."
- Rabi Sacks

Dinleme Sanatı

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: www.rabbi-sacks.org/covenant-conversation/bereshit/the-art-of-listening

İki tip kültür vardır: utanç kültürleri ve kabahat/suçluluk kültürleri. Utanç kültürlerinde en yüksek değer, onurdur. Kabahat kültürlerindeki en yüksek değerse dürüstlüktür. Utanç, başkalarının bizden beklentilerine uygun hareket etmekte başarısız olduğumuz için kendimizi kötü hissetmek demektir. Suçluluk ise, kendi vicdanımızın bizden talep ettiklerine uygun hareket etmekte başarısız olduğumuz zaman duyduğumuz histir. Utanç kültürleri genellikle görseldir. Utancın kendisi, başka insanların gözünde nasıl görüldüğümüzle alakalıdır. Suçluluk çok daha içseldir. Görünmez olmakla ondan kaçamazsınız. Başkasının sizi görüyor veya görmüyor olmasından bağımsız olarak, vicdanınız size gittiğiniz her yerde refakat eder. Kabahat kültürleri, göze değil, kulağa bağlı kültürlerdir.

Eden Bahçesi'ndeki ilk günahın hikâyesi tümüyle görünümle, utançla, görüşle ve gözle ilgilidir. Yılan, kadına "Tanrı, ondan yediğiniz gün **gözlerinizin açılacağını** ve Tanrı gibi, İyi ve Kötüyü bilir hale geleceğinizi biliyor" demektedir (Bereşit 3:5). Tora'nın vurguladığı şey, ağacın görünümüdür: "Kadın, ağacın yemeye uygun, **gözler için arzu uyandırıcı** olduğunu ve ağacın zekâ elde etme konusunda çekici olduğunu **gördü**" (3:6). Anlatımdaki anahtar duygu, utançtır. Meyveyi yemeden önce, ikisi de "çıplaktılar; ancak [bu durumdan] utanmıyorlardı" (2:25). Meyveyi yedikten sonra utanç hissetmekte ve gizlenmeye çalışmaktadırlar.

İlk insanların Eden Bahçesi'ndeki günahı, kulaklarının değil, gözlerinin ardından gitmiş olmalarıdır. Eylemlerinde belirleyici olan, "duydıkları", yani Tanrı'nın kendilerine ağacın meyvesinden yememelerini emreden sözü değil, "gördükleri", yani ağacın güzelliğiydi.

Yahudilik, görmeye değil, dinlemeye dayanan bir inanç sistemidir. Dinlemek, mukaddes bir görevdir. Yahudilikteki en ünlü emir *Şema Yisrael*, "Dinle Yisrael"dir. Avraam, Moşe ve peygamberleri kendi çağdaşlarından farklı kılan, başkalarının duyamadığı Ses'i duyabilmiş olmalarıdır. Tanah'ın en dramatik sahnelerinden birinde, Tanrı, Eliyau'ya, şiddetli rüzgârda, depremde veya ateşte değil, "tiz, dingin seste" olduğunu öğretmiştir (Melahim I 19:12).

Tanrı'yı veya bir insan akranımızı nasıl dinleyeceğimizi öğrenmek, eğitimi, odaklanmayı ve ruhumuzun içinde sessizlik yaratmayı gerektirir. Görmek, bize, yaratılmış olan dünyanın güzelliğini gösterir, ama dinlemek, bizi başka birinin ruhuna ve bazen de - bizimle konuşurken, bize çağrıda bulunurken, bizi dünyadaki görevimize davet ederken - Bizzat Tanrı'ya bağlar.

Bana Tanrı'nın nasıl bulunabileceği sorulacak olsaydı, "Dinlemeyi öğrenin" derdim. Evrenin şarkısını dinleyin; kuşların şakımasındaki, ağaçların hışırdamasındaki, dalgaların kabarıp kırılmasındaki şarkıyı dinleyin. Duanın şiirini, Te'ilim'in müziğini dinleyin. Sizi sevenleri ve sizin sevdiğiniz derinlemesine dinleyin. Tanrı'nın Tora'daki sözlerini dinleyin ve onların size hitabına kulak verin. Asırlar boyunca, metinlerin ima ve nüanslarını duymaya çalışmış olan Hahamların tartışmalarını dinleyin.

Sizin veya başkalarının nasıl görüldüğü hakkında endişelenmeyin. Görünümler âlemi, bir maskeleyen, tebdil-i kıyafet ve gizlenme dünyasıdır. **Dinlemek kolay değildir. Onu zor ve aşılması güç bulduğumu itiraf ediyorum. Ama ruhla ruh, ego ve diğer, ben ve Tanrısız arasındaki derin uçuruma köprü olabilecek tek şey dinlemektir.**

Şabat Sofrası İçin Sorular

1. Acaba tarihte Yahudiliğin bir utanç kültürü değil de kabahat/suçluluk kültürü olduğunu ortaya koymuş örnek Yahudiler aklınıza geliyor mu?
2. Dinlemek ne açıdan önemli bir Yahudi değeridir?
3. Utanç ve suçluluk arasındaki farktan kendi hayatınız için hangi dersleri öğrenebilirsiniz?

Sadece Dinle

Anlatan: Gila Sacks

Küçükken babam Rabi Sacks'ın bana aşağıdaki anekdotu anlattığını hatırlıyorum. Bir keresinde bir gazeteci Rahibe Teresa'yla röportaj yapmıştı.

"Dua ettiğiniz zaman Tanrı'ya ne söylüyorsunuz?" diye sordu.

"Hiçbir şey söylemiyorum," diye cevap verdi. "Dinliyorum."

"Pekâlâ... Tanrı sizinle konuştuğu zaman size ne söylüyor?"

"Hiçbir şey söylemiyor. Dinliyorum."

"Ve eğer bunu anlamıyorsanız," diye ekledi Rahibe Teresa, "maalesef size açıklayamam."

Bu, aklımda, babamın bana anlattığı neredeyse diğer her hikâyeden daha fazla yer etmişti. Ve o zamandan bugüne kadar, dua etmeyi zor bulduğum her seferinde - ve bu oldukça sık olur - buna gayret etmeyi bırakıp, sadece dinlemeye çalışırım.

- Gila Sacks, Birleşik Krallık hükümeti Sağlık ve Sosyal Bakım Bakanlığı'nda bir devlet memurudur.

A CLOSER LOOK

- **Gila Sacks**, Rabi Sacks'ın Bereşit peraşası üzerine paylaştığı fikirlerde derine inerek, onun haftalık yazısı hakkındaki kendi düşüncelerini paylaşıyor.

Dinleme Sanatı başlıklı yazıdan başlıca çıkarımınız ne oldu?

Bizler çok sosyal nitelikli yaşamlar sürüyoruz. Neredeyse yaptığımız - ve düşündüğümüz, hissettiğimiz, bildiğimiz - her şey, başka insanlar tarafından şekillendiriliyor. Nasıl davranacağımızı, başkalarını seyrederek ve onlarla iletişim kurarak öğreniyoruz. Bu başkaları, ebeveynlerimiz, arkadaşlarımız, ama aynı zamanda haberlerde gördüğümüz insanlar ve sosyal medyada takip ettiğimiz kişiler de olabiliyor. Ve bu da, birçok kez, nasıl davranacağımıza dair yaptığımız tercihlerin, başka insanların beklentileri tarafından şekillendirildiği anlamına geliyor. Başkalarına iyi görünmek, genel çevreye uyumlu olmak istiyor, insanları düş kırıklığına uğratmak istemiyoruz.

Bu birçok yönden iyi bir şey olabilir. Ancak bu yeterli değildir. İyi bir yaşam sürmek, ahlaki bir yaşam sürmek, bazen farklı olmamız ve uyumlu davranmamamız gerektiği anlamına gelir. Bazı zamanlarda, yaptığımız tercihler, etrafımızda gördüklerimiz tarafından değil, kendi içimizde duyduğumuz ses tarafından - kendi vicdanımız, kendi şahsi sesimiz tarafından - şekillendirilmelidir. Kendi içsel sesimizi duyabilmek üzere hayatın gürültüsünü kısmak, belli bir çalışmayı gerektirir.

Rabi Sacks'ın, dinlemeyi öğrenme konusundaki mesajını gerçek hayatta nasıl uygulamaya geçiriyorsunuz?

Unutmayın ki, dinlemek de diğerleri gibi bir beceridir ve bu beceriyi edinmek, pratik gerektirir. Rabi Sacks bunu zor bulmuştu ve bu nedenle, daha iyi bir dinleyici haline gelebilmek için tüm hayatı boyunca pratik yapmıştı. Eğer Tanrı'yı veya kendi içsel sesimi dinlemeyi öğrenmek istiyorsam, çevremdeki insanlar karşısında daha iyi bir dinleyici haline gelmeye çalışmakla işe başlamalıyım. Bunun ilk adımı da, olasılıkla biraz daha az konuşmak olsa gerek.

TORAH TRIVIA

S: Tora'da kendilerine Tanrı tarafından retorik birer soru sorulmuş üç kişi kimdir?

A: Adam, Kayin ve Bilam:

1. Adam ağacın meyvesinden yedikten sonra Tanrı "Neredesin?" diye sorar ve Adam "Bahçede sesini duydum ve korktum; çünkü çıplaktım. Bu yüzden gizlendim" (Ber. 3:9) diye cevap verir.

2. Kayin kardeşini öldürdükten sonra A-Şem ona "Kardeşin Evel nerede?" diye sorar ve Kayin "Kardeşimin bekçisi miyim ben?" (Ber. 4:9) diye cevap verir.

3. A-Şem Bilam'a, "Bu akşam seni ziyarete gelen adamlar kim?" diye sorar ve Bilam, bu kişileri kendisine Balak'ın gönderdiğini söyler. (Bam. 22:9)

Bu cevapların üçü de A-Şem karşısında bir güven eksikliğinin göstergesidir, çünkü eğer gerçekten dinlemiş olsalardı, A-Şem'in cevapları zaten bildiğini fark ederlerdi.

- David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.